

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează spre examinare Parlamentului, cu titlu de inițiativa legislativă, proiectul de lege pentru modificarea articolului 4 din Legea nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie.

*Anexă: Proiectul de lege
Nota informativă*

**Deputat în Parlament
Dumitru ALAIBA**

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA
D.D.P. Nr. <u>4</u>
" <u>14</u> " <u>01</u> <u>2022</u>
Ora _____

LEGE
pentru modificarea articolului 4 din Legea nr.393/1999 cu privire
la Camera de Comerț și Industrie

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.73-77, art.343), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:
alineatul (2), la litera g) conjuncția „și” se substituie cu conjuncția „sau”.

Art. II. – Cererile de eliberare a certificatelor ce atestă evenimente de forță majoră sau cererile de eliberare a avizelor de atestare a căror examinare nu s-a încheiat până la data intrării în vigoare a prezentei legi se examinează în modul stabilit de prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea articolului 4 din Legea
nr. 393/1999
cu privire la Camera de Comerț și Industrie

I. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege este elaborat de către deputatul în Parlament Dumitru Alaiba.

II. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege este elaborat în vederea modificării art. 4, alin. (2) lit. g) din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie. Scopul proiectului de lege constă în ajustarea redacției actuale la scopul inițial al normei stabilit conform notei informative la Legea nr. 177/2020 pentru modificarea articolului 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie.

Legea nr. 177/2020 a fost adoptată în vederea acordării Legii nr. 393/1999 cu noile prevederi ale legislației civile ca urmare a adoptării Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative.

Prin Legea nr. 133/2018 conceptul de „forță majoră” a fost înlocuit cu cel al unui „impediment care justifică neexecutarea obligației”, astfel apărând discrepanța cu cuprinsul Legii cu privire la Camera de Comerț și Industrie. De menționat că, proiectul de lege nu prevede modificarea normelor ce reglementează activitatea de întreprinzător ci ajustarea redacției actuale la textul propus inițial de Guvern, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662/2020 privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie.

Necătând la existența mai multor definiții legale și doctrinare privind forța majoră, cert este că, la modul conceptual prin forța majoră se înțelege o împrejurare de fapt (eveniment, circumstanța) care este imprevizibilă la momentul încheierii contractului și insurmontabilă, făcând astfel imposibilă executarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale, fiind în esență înglobată de noțiunea de impediment.

În aceeași ordine de idei, Codul civil modernizat la art. 903 a stabilit că, neexecutarea unei obligații este justificată în măsura în care debitorul demonstrează că aceasta se datorează unui impediment justificator, așa cum acesta este reglementat de art. 904.

Reieșind din sensul noțiunii de impediment justificator conferit de legislator, constatam că existența și momentul apariției evenimentului care

împiedică executarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale trebuie justificată și probată de debitorul care se află în imposibilitatea executării unei obligații.

Din punct de vedere practic, un astfel de act, eliberat la solicitarea benevolă a unei persoane (debitor), și este unul din mijloacele de probă admisibile în suportul probării imposibilității executării obligației. Forța probantă a unei asemenea dovezi derivă din autoritatea cu care este investită Camera prin prisma prevederilor art. 8 alin. (2) din Legea nr. 393/1999.

Reieșind din libertatea contractuală, părțile ar putea prevedea că un anumit eveniment urmează a fi constatat sau atestat de către Camera de Comerț și Industrie. Însă, înserarea unei astfel de prevederi contractuale trebuie privită ca un drept al părților dar, nicidecum nu poate constitui o obligație sau condiționalitate în asigurarea posibilității soluționării extrajudiciare (amiabile) a diferendelor. În ambele cazuri, fie prevăzut sau nu în contract, avizul Camerei este de natură de a asista părțile să evite un litigiu privitor la răspunderea contractuală a părții care nu a executat obligația contractuală.

Mai mult, contractele pot avea caracter transfrontalier (import/export/tranzit/vânzări/servicii), cazuri în care indicarea exactă și expresă a unui act și a instituției emitente naționale nu este neapărat necesară putând fi utilizate formulări generice, fapt care la o interpretare *stricto sensu* a normei legale naționale actuale ar duce la imposibilitatea utilizării mecanismului avizului de atestare eliberat de CCI.

Reieșind din considerentele de mai sus, s-a propus lărgirea spectrului relațiilor sociale și subiecților incidenți eliberării avizului de atestare a unor fapte sau fenomene/evenimente în afara controlului debitorului, de natură a fi invocate ca impediment justificator de neexecutare a obligației debitorului. Prin formularea *"în contextul raporturilor contractuale comerciale în care cel puțin o parte este subiect al activității de întreprinzător sau în care părțile unui astfel de contract au convenit în scris atestarea circumstanțelor menționate mai sus, de către Cameră"* s-a propus (I) incidența doar asupra obligațiilor care derivă din contract cu obiect comercial chiar dacă o parte a acestuia nu este întreprinzător ci o persoană fizică sau o persoană juridică fără întreprindere (ex. asociațiile obștești, instituții sau oricare alte persoane care nu practică activitate de întreprinzător) și (II) incidența asupra situațiilor care derivă din contracte comerciale în care subiecții nu au prevăzut expres posibilitatea probării impedimentului de executare a obligației prin act emis de Cameră.

O astfel de abordare permite asigurarea unei certitudini sporite a relațiilor contractuale dintre diverși subiecți și soluționarea în afara instanțelor de judecată a eventualelor cauze de neexecutare, ceea ce corespunde politicilor statului de stimulare a utilizării metodelor extrajudiciare precum ar fi medierea sau arbitrajul, și reducerea implicită a numărului de cazuri necesare a fi examinate în instanțe.

Consolidarea sistemului de soluționare alternativă a disputelor este o prioritate stabilită prin Legea nr. 231/2011 privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016. Aceleași preocupări ale statului se regăsesc la Obiectivul 3.2. Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor din Strategia pentru Asigurarea Independenței și Integrității Sectorului Justiției (SIISJ) 2020-2023 și Planul de acțiuni respectiv.

Per a contrario, în prezent, art. 4, alin. (2), lit. g) în redacția Legii nr. 177/2020 are următorul conținut:

„g) atestă, prin emiterea unui aviz (aviz de atestare) conform procedurii stabilite de Cameră, circumstanțe survenite ca urmare a unor fenomene ale naturii, acte normative/administrative, acțiuni ori inacțiuni (fapte) sau a unor fenomene/evenimente în afara controlului debitorului, de natură a fi invocate ca impediment justificator de neexecutare a obligației debitorului în contextul raporturilor contractuale comerciale în care cel puțin o parte este subiect al activității de întreprinzător și în care părțile unui astfel de contract au convenit în scris atestarea de către Cameră a circumstanțelor menționate mai sus;”. Respectiva redacție instituie condiții cumulative pentru eligibilitatea de a putea beneficia de instrumentul de aviz de atestare, ceea ce contravine scopului normei în redacția propusă inițial de Guvern.

Textul propus inițial de Guvern, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662/2020 privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie conținea următoarea redacție:

„g) atestă, prin emiterea unui aviz (aviz de atestare) conform procedurii stabilite de Cameră, circumstanțe survenite urmare unor fenomene ale forțelor naturii, a actelor normative/administrative, a acțiunilor sau inacțiunilor (faptelor) sau altor fenomene/evenimente în afara controlului debitorului de natură a fi invocate ca impediment justificator de neexecutare a obligației debitorului, în contextul raporturilor contractuale comerciale în care cel puțin o parte este subiect al activității de întreprinzător sau în care părțile unui astfel de contract au convenit în scris atestarea circumstanțelor menționate mai sus de către Cameră.”

Redacția propusă de Guvern a fost modificată prin amendamentul cu nr. 376 din 04.09.2020 al Deputatului Nicolae Ciubuc, prin care conjuncția „sau” a fost înlocuită cu conjuncția „și”, fapt prin care scopul normei a fost distorsionat considerabil¹.

Sintetic beneficiile exercițiului legislativ constau în:

1. Reducerea impactului negativ al normei asupra mediului de afaceri prin:

¹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5229/language/ro-RO/Default.aspx>

a) minimizarea cheltuielilor de administrare pentru soluționarea litigiilor fiind evitate cheltuielile pentru asistență juridică și cele de judecată. În perioada anilor 2020-2021 la CCI au fost depuse 150 cereri de eliberare a avizelor de atestare dintre care 100 au fost restituite pe temeiul normei discutate. Astfel, estimativ 100 de întreprinzători au fost nevoiți să se adreseze pentru asistență juridică ceea ce ar însemna circa 7000 de lei (per caz) *100=700.000 lei cheltuieli nejustificate la care prin adăugarea cheltuielilor de transport sau altele operaționale și posibila prelungire a contractelor cu avocații pe durata desfășurării litigiului de peste un an, s-ar ajunge cu ușurință la o dublare a cheltuielilor estimate;

b) economisirea de timp pentru soluționarea diferendului, care uneori contează mai mult decât compensarea prejudiciului integral. Estimativ, de la înaintarea unei cereri în instanță până la examinare se pot scurge circa 1,5-2 luni, iar litigiile în instanță durează în multe cazuri și peste 1 an de zile.

2. Despovărarea instanțelor de judecată de cazuri care ar putea fi evitate, cu reducerea implicită a termenelor de așteptare pentru lansarea procesului în judecată și soluționare pentru toate celelalte cazuri.

III. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

IV. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Art. I. – Articolul 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.73-77, art.343), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: alineatul (2), la litera g) conjuncția „și” se substituie cu conjuncția „sau”.

Art. II. – Cererile de eliberare a certificatelor ce atestă evenimente de forță majoră sau cererile de eliberare a avizelor de atestare a căror examinare nu s-a încheiat până la data intrării în vigoare a prezentei legi se examinează în modul stabilit de prezenta lege.

V. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu va genera cheltuieli suplimentare la bugetul de stat.

VI. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Modificările propuse prin prezentul proiect de lege nu necesită ajustarea cadrului normativ în vigoare.

VIII. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale.

VIII. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

IX. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

X. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.

XI. Constatările altor expertize

Proiectul de lege nu necesită a fi supus altor consultări.

**Deputat în Parlament
Dumitru ALAIBA**